

Reglement voor toelage proefproject klimaatrobuuste daken

Subsidie voor (her)inrichting van klimaatrobuuste daken met oog voor biodiversiteit

Artikel 1: Doel van het proefproject klimaatrobuuste daken

De stad Antwerpen steunt (groepen van) gebouweigenaars/gebouwbeheerders bij het (her)inrichten van grote daken tot klimaatrobuuste daken met oog voor de biodiversiteit op het dak. De focus ligt op de inzet van een combinatie van verschillende technieken en functies van het dak zoals een groendak, waterdak, energiedak, daktuin of buitenruimte. Klimaatrobuuste daken bufferen sterk het hemelwater, zorgen voor waterbeheer, hittebestrijding en hebben oog voor biodiversiteit. Met het proefproject gaat de stad op zoek naar dakexperimenten in de vorm van innoverende combinaties van groen- en energiedaken, inrichten van natuurlijke habitats, nieuwe technieken zoals zonneluifels die energie opwekken, wateropvang op het dak voor bewatering van de daktuin, groene schaduwelementen en windschermen ... Een klimaatrobuust dak heeft voor de stad voordelen op vlak van overstromingsveiligheid en hittecomfort en zorgt voor een meerwaarde voor de bewoners qua binnenklimaat, natuur en biodiversiteit in de nabijheid.

De stad wil samen met de dakeigenaars en experts met het proefproject meer leren over het potentieel van daken en daaruit lessen trekken voor zowel stad als eigenaars. De stad voorziet een subsidie voor de opmaak van een innovatief dakplan en voor de investering zelf. De stad zet een trajectbegeleiding van de klimaatrobuuste dakexperimenten op en zet experts in om de eigenaar(s) en ontwerper(s) te ondersteunen bij de opmaak van het plan (bouwfysisch advies, advies rond klimaatrobuuste daken, inzet van verschillende innoverende technieken en systemen) en nieuwe kennis op te doen.

Artikel 2: Definities

Plat dak: een dak met een hellingsgraad kleiner dan 15°.

Klimaatrobuuste daken: daken waar er ruimte is voor hemelwaterbeheer, hittebestrijding en biodiversiteit zoals onder andere interessante combinaties van zonnepanelen en natuurlijke habitats, zonneluifels die energie opwekken, wateropvang op het dak voor bewatering, begroeide schaduwelementen en windschermen. Een klimaatrobuust dak brengt stadsbewoners in contact met de natuur en heeft ondermeer voordelen op vlak van overstromingsveiligheid, hittecomfort, droogte.

Buffervolume: waterbergend volume.

Substraat: natuurlijk (niet-chemisch) product dat zorgt voor structuur en voor de opslag van water, lucht en voedingsstoffen (minerale elementen en organische stoffen) in het groendak in functie van de gewenste vegetatie. De substraatlaag is m.a.w. de bewortelbare ruimte waaruit de vegetatie haar voedingsstoffen haalt.

Groendaken of vegetatiedaken: daken begroeid met planten die in een substraatlaag van minimum 6 cm dik groeien. Onder de planten is er een buffervolume voorzien van minimaal 35 l/m².

Inheemse planten- en diersoorten: een plant- of diersoort is inheems in Vlaanderen wanneer Vlaanderen in het natuurlijk verspreidingsgebied van de soort ligt. Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen houdt een database bij op <http://www.species.be> waar aangeduid staat of de soort inheems of geïntroduceerd is.

Gebruiksdak: betreedbare ruimte in openlucht op een dak, aangelegd als verblijfsplaats.

Daktuin: betreedbare, groene ruimte op een dak, begroeid met planten die in een substraatlaag van minimum 20 cm dik groeien. Onder de planten is er een buffervolume voorzien van minimaal 50 l/m².

Waterdak: een dak waar het regenwater tijdelijk op blijft staan, met een buffervolume van minstens 60 l/m². Bij “statische” waterdaken wordt een laag water gebufferd doordat de overstort hoger geplaatst is. Het regenwater stroomt vervolgens geleidelijk af door een extra geknepen afvoer. Een “dynamisch” waterdak is voorzien van een besturingssysteem dat op basis van weersvoorspellingen zorgt dat het water geloosd wordt voor een bui.

Energiedak: een dak waar herbruikbare energie op wordt geproduceerd.

Klankbordgroep: een groep experts die de kandidaturen beoordeelt, een selectie voorstelt en het proefproject en de geselecteerde kandidaten gedurende het hele traject opvolgt.

Trajectbegeleiding: advies en ondersteuning aan de kandidaten door de leden van de klankbordgroep en de betrokken stedelijke diensten die de ontwerpfase opvolgen. Er worden minstens twee netwerkmomenten en minstens twee bezoeken ter plaatse voorzien.

Expertenbegeleiding: extern advies en expertise die geboden wordt tijdens de ontwerpfase aan de geselecteerde kandidaten. De expertenbegeleiding is op maat van en in samenspraak met de kandidaat om de plannen inzake klimaatrobustheid en/of biodiversiteit te versterken. De hoeveelheid expertenbegeleiding kan van kandidaat tot kandidaat verschillen en wordt bepaald door de klankbordgroep in de selectieprocedure.

Artikel 3: Doelgroep proefproject

1. natuurlijke personen
2. rechtspersonen

Indien de kandidaat geen eigenaar is van het gebouw waarop de aanvraag betrekking heeft, moet de volledige naam van de eigenaar(s) ook op het aanvraagformulier ingevuld worden en moet(en) de eigenaar(s) mee ondertekenen voor akkoord.

Artikel 4: Timing van het proefproject

1. Schriftelijke kandidaatstelling voor ontwerpfase (ontwerptoeelage en expertenbegeleiding): uiterlijk op 10 september 2018. Indien er nog budget beschikbaar is, komt er een tweede indieningsronde met kandidaatstelling voor 30 januari 2019.

2. Selectie en bekendmaking kandidaten: ten laatste 6 weken na deadline kandidaatstelling.
3. Start trajectbegeleiding: ten vroegste vanaf bekendmaking kandidaten en in overleg met de kandidaat.
4. Slot ontwerpfase: indienen goedgekeurde plannen en afrekening ten laatste 15 oktober 2019.
5. Selectie en bekendmaking investeringssubsidie: ten laatste 1 december 2019.
6. Slot aanleg: afrekening investeringstoelage ten laatste 1 jaar na goedkeuring van het dossier voor de investeringsfase.

Artikel 5: Klankbordgroep

De klankbordgroep bestaat uit minstens vier experts in klimaatadaptatie, regenwatermanagement, ruimtelijke kwaliteit en biodiversiteit, waarvan minstens één externe expert. Deze klankbordgroep beoordeelt de kandidaturen, stelt een ranking op en volgt de klimaatrobuuste dakexperimenten en de trajectbegeleiding op.

Het college keurt de samenstelling van de klankbordgroep goed.

Artikel 6: Voorwaarden om in aanmerking te komen voor het proefproject

1. Het dak is gelegen op het grondgebied van de stad Antwerpen. Een nieuwbouwdak dat in 2020 winddicht is, komt ook in aanmerking.
2. Het plat dak wordt binnen een termijn van 24 maanden na het indien van de kandidatuur ontwikkeld.
3. Het plat dak wordt voor minstens 100 m² (van één eigenaar of meerdere aanpalende eigenaars) ontwikkeld tot klimaatrobuust dak:
 - 3.1. Minstens een derde van het klimaatrobuust dak wordt ingericht als ambitieus groendak met een minimaal bergingsvermogen van 50 l/m² of als een ambitieus waterdak met een minimaal bergingsvermogen van 100 l/m²;
 - 3.2. Het klimaatrobuust dak neemt bovendien minimaal twee van de volgende ambities op:
 - 3.2.1. Twee derde van het klimaatrobuust dak wordt ingericht als groendak;
 - 3.2.2. Twee derde van het klimaatrobuust dak wordt ingericht als waterdak;
 - 3.2.3. Hergebruiken van hemelwater en beperken van drinkwaterverbruik;
 - 3.2.4. Beplanting bestaat uit minstens 50% andere planten dan vet- en sedumplanten en minstens 40% zijn inheemse soorten;
 - 3.2.5. De dakfuncties worden ontworpen op maat van één of meerdere inheemse diersoorten om geschikte broed-, voedsel-, drink-, verblijf- of schuilplaats te bieden;
 - 3.2.6. Het dak wordt ontworpen met oog voor binnen- en buitenklimaat met schaduw en windbescherming voor maximaal gebruikscomfort;
 - 3.2.7. Een andere, hier niet vermelde, ambitie rond klimaatadaptatie kan ook steeds voorgelegd worden aan de klankbordgroep bij de kandidatuur.

4. De kandidaat dient ten laatste op 10 september 2018 of, in geval van een tweede indieningsronde, 30 januari 2019 een schriftelijke kandidaatstelling in via een door de stad aangeboden formulier.
5. Bijkomende voorwaarde voor de investeringsfase: het proefproject moet op een veilige manier toegankelijk zijn voor bezoekers of ten minste zichtbaar zijn vanuit een veilig punt in het gebouw zelf.
6. De kandidaat gaat akkoord om tijdens of na de:
 - 6.1. Ontwerpfase:
 - 6.1.1. De kandidaatstelling toe te lichten tijdens een plaatsbezoek van (een lid van) de klankbordgroep;
 - 6.1.2. Mee te werken aan de trajectbegeleiding van de stad en beroep te doen op de expertenbegeleiding;
 - 6.1.3. Binnen 1 jaar na de toekenning van de ontwerptoelage de ontwerpplannen te bezorgen aan de stad Antwerpen. De stad mag deze plannen als case gebruiken in leermateriaal voor een (vak)publiek.
 - 6.2. Investeringsfase:
 - 6.2.1. Binnen 1 jaar na toekenning van de investeringstoelage de (her)aanleg van zijn dak af te ronden;
 - 6.2.2. Minstens drie keer per jaar, maximum zes keer per jaar, open te stellen als demonstratiedak voor een begeleid bezoek op vraag van de stad gedurende de 5 jaren volgend op de oplevering van de investering.

Indien het een rechtspersoon betreft vermeldt de kandidaat volgende gegevens vooraleer hij de toelage kan ontvangen:

- kopie van de geldende statuten van de vzw met verwijzing naar hun publicatiedatum in het Belgisch staatsblad;
- de identiteit, het adres en het telefoonnummer van de gemandateerde bestuurder van de vzw, die ook de aanvraag ondertekent;
- de identiteit, het adres en het telefoonnummer van de leden van de raad van bestuur;
- het bankrekeningnummer van de vzw;
- een verslag over de financiële toestand van de vzw (bv. een kopie van het laatste bankrekeninguittreksel);
- het laatste goedgekeurd jaarverslag: de balans, de resultatenrekening, toelichting bij de rekeningen en een activiteitenverslag;
- de begroting van het lopende jaar;
- het BTW- statuut en ondernemingsnummer (indien van toepassing).

Artikel 7: Verloop selectie

1. Selectieprocedure fase 1: Ontwerpfase
 - 1.1. Kandidaatstelling voor de ontwerpfase
Hierin wordt gevraagd naar:
 - de bestaande toestand van het dak;

- de grootte van het/de te ontwikkelen klimaatrobuuste dak(en);
- een toekomstvisie en ambities op vlak van klimaatadaptatie;
- de motivatie en het draagvlak bij de betrokken actoren;
- planning en financieel draagvlak;
- leerpotentieel op het vlak van klimaatrobuustheid;
- baathebbers en maatschappelijke reikwijdte van het project.

Binnen drie weken na de kandidaatstelling wordt met de kandidaten een gesprek op de site gevoerd door een vertegenwoordiger van de klankbordgroep.

1.2. Selectieprocedure ontwerpfase

Een voorstel tot selectie van de (maximaal) 4 weerhouden kandidaten voor de ontwerpfase wordt door de klankbordgroep aan het college voorgelegd binnen 6 weken na de uiterste datum voor kandidaatstelling, op basis van onderstaande criteria die afgetoetst werden in de kandidaatstelling:

1. Visie (25%)
 - De toekomstvisie op vlak van waterbeheersing, biodiversiteit en klimaat
 - De verankering van het plan in het toekomstig gebruik van het gebouw
2. Projectpotentieel en realisatie (25%)
 - Het innovatiepotentieel op vlak van waterbeheersing, biodiversiteit en klimaat
 - Kan het dak fungeren als leervoorbeeld (leerpotentieel voor anderen) en demonstratieproject
 - Realisatie binnen het tijdsplan
3. Motivatie en draagvlak (25%):
 - Draagvlak voor het project bij de eigenaar, projectverantwoordelijke, de gebouwbeheerder en de ontwerper van het project en de gebruikers van het dak en andere betrokkenen
 - Financieel draagvlak voor de toekomstige uitvoering van het project
4. Impact (25%)
 - Wie heeft er baat bij de klimaatrobuuste ingrepen op dit dak?
 - Welke impact is er te verwachten op basis van de projectambities?

Op basis van bovengenoemde criteria wordt een score toegekend aan elke kandidaat, waarna een ranking wordt opgesteld.

1.3. Expertbegeleiding in de ontwerpfase

De stad zet naast de ontwerpbegeleiding (als deel van de trajectbegeleiding) ook expertbegeleiding in. De expertbegeleiding gebeurt op maat van en in samenspraak met de kandidaat. De bedoeling is om de plannen te versterken inzake klimaatrobuustheid of biodiversiteit.

De omvang van de ter beschikking gestelde expertise (maximaal 15.000 Euro per project gedurende de looptijd van de trajectbegeleiding) wordt door de klankbordgroep bepaald op basis van:

- de ranking;
- de innovatiegraad;
- de nood aan expertbegeleiding;

1.4. Bekendmaking en start trajectbegeleiding

De stad geeft in de vorm van een gemotiveerde beslissing aan de kandidaat te kennen of het project al dan niet gekozen werd voor de toelage en de trajectbegeleiding.

2. Selectieprocedure fase 2: investeringsfase

2.1. Kandidaatstelling voor de investeringsfase

De kandidaat die beantwoordt aan alle voorwaarden van de ontwerpfase dient voor 15 oktober 2019 zijn schriftelijke kandidatuur in op basis van het formulier dat ter beschikking wordt gesteld. In dit formulier wordt gevraagd naar:

- de opgemaakte plannen van het/de te ontwikkelen klimaatrobuuste dak(en),
 - de eventuele stedenbouwkundige vergunning,
 - het innovatief gehalte op vlak van klimaatrobuustheid en biodiversiteit
- een stand van zaken wat betreft:
 - de motivatie en het draagvlak bij de betrokken actoren
 - een inschatting van uitvoering qua timing en de extra kosten voor de klimaatrobuuste ingrepen
 - financieel draagvlak
 - baathebbers en maatschappelijke reikwijdte van het project

2.2. Selectieprocedure investeringsfase

Een voorstel tot selectie van de (maximaal) 4 weerhouden kandidaten voor de 'investeringsfase' wordt door de klankbordgroep aan het college voorgelegd binnen 6 weken na de deadline van kandidaatstelling, op basis van onderstaande criteria die afgetoetst werden in de kandidaatstelling:

1. Motivatie en draagvlak (25%):
 - Is er draagvlak voor dit project bij de toekomstige gebruikers van het dak en andere betrokkenen?
 - Welke financieel draagvlak is voor de uitvoering van de investeringen en onderhoud van het dak?
2. Beoordeling van de plannen (25%)
 - Beantwoorden de plannen aan de visie van de ontwerpfase?
 - Projectrealisatie en timing (25%)
 - Hoeveel van de innovatieve plannen worden uitgevoerd?
 - Kan men het plan realiseren binnen het vooropgestelde tijdspad?
3. Stedelijke impact (25%)
 - Wie heeft er baat bij de klimaatrobuuste ingrepen op dit dak?
 - Welke impact is er te verwachten op basis van de projectambities?

Indien er gedurende de looptijd van het proefproject een kandidaat wegvalt, behoudt de stad de mogelijkheid om de volgende kandidaat in de ranking te contacteren om in te stappen.

2.3. Bekendmaking en start investeringsfase

De stad geeft in de vorm van een gemotiveerde beslissing aan de kandidaat te kennen of het project al dan niet gekozen werd voor de toelage.

Artikel 8: Bedrag van de toelage

1. Bedrag ontwerptoelage

Elke geselecteerde kandidaat krijgt een ontwerptoelage voor het uitwerken van een ontwerp en plannen. De toelage zal nooit meer dan 100% van de gemaakte kosten bedragen met een maximum van 7.500 euro. De BTW komt maar voor betoelaging in aanmerking in de mate dat deze voor de kandidaat niet aftrekbaar is. Dit moet door de kandidaat worden aangetoond.

2. Bedrag investeringstoelage

Elke geselecteerde kandidaat voor de investeringsfase krijgt een investeringstoelage voor de investeringen in het klimaatrobuuste dak. De toelage zal nooit meer dan 100% van de gemaakte kosten bedragen met een maximum van 25.000 euro. De BTW komt maar voor betoelaging in aanmerking in de mate dat deze voor de kandidaat niet aftrekbaar is. Dit moet door de kandidaat worden aangetoond.

Het bedrag wordt door de jury bepaald op basis van:

- de ranking;
- de ingeschatte kosten.

De toelages zullen worden toegekend binnen de beschikbare budgettaire ruimte op de stedelijke begroting.

Artikel 9: Aanwendingsvoorwaarden van de toelage

1. Aanwending ontwerptoelage

De ontwerptoelage kan gebruikt worden voor:

- het professioneel ontwerpen van een klimaatrobuust dak;
- deelname aan vormingen gerelateerd aan klimaatrobuuste thema's;
- deelname aan trajectbegeleiding door de stad voor de klimaatrobuuste dakexperimenten.

De ontwerptoelage mag niet gebruikt worden voor:

- professioneel ontwerp dat niet bijdraagt aan de klimaatrobuustheid of biodiversiteit van het dak, of voor ontwerpelementen die voor de andere geplande dakfuncties ook al noodzakelijk waren.

2. Aanwending investeringstoelage

De toelage mag gebruikt worden voor de uitvoering van klimaatrobuuste oplossingen op het dak zoals:

- hiervoor noodzakelijke stabiliteitswerken en wortelwering van het dak;
- investeringen in klimaatrobuuste installaties rond water, hitte, droogte, windcomfort en om de biodiversiteit te verhogen.

De toelage mag niet gebruikt worden:

- voor de aankoop of installatie van maatregelen die niet bijdragen aan klimaatrobuustheid of biodiversiteit, of die voor andere geplande dakfuncties ook al

noodzakelijk waren (zoals kosten van dakisolatie, klassieke zonnepanelen zonder extra functie);

- materialen zonder milieuvriendelijke eigenschappen, zoals kunstgras, rubberen tegels.

Artikel 10: Betaling van de toelage

De ontwerptoelage wordt betaald in twee schijven. De geselecteerde kandidaten ontvangen 50% van de ontwerptoelage bij de goedkeuring van het project, 50% de goedkeuring van het ontwerp, projectverslag en afrekening. Facturen moeten ingediend worden voor 15 oktober 2019.

De investeringstoelage wordt toegekend na indiening van de facturen voor 1 december 2020. Als het dossier finaal werd ingediend, goedgekeurd en finaal afgerekend door de stad, krijgt de kandidaat een bevestigingsmail dat zijn dossier afgerond is. Hierna kunnen er geen bijkomende facturen ingediend worden.

Artikel 11: Controle

De afgevaardigden van de stad hebben steeds toegang tot alle informatie betreffende het project en de toelage en het recht om ter plaatse na te gaan of de verleende toelage werd aangewend voor het doel waarvoor ze werd toegekend.

Artikel 12: Sancties

In de volgende gevallen kan het college beslissen de reeds betaalde subsidie terug te vorderen of de toegekende subsidie geheel of gedeeltelijk niet te betalen:

1. Subsidies die niet gebruikt worden voor het doel waarvoor ze zijn toegekend en/of waarvan het gebruik niet verantwoord wordt;
2. Als de gevraagde verantwoordingsstukken niet tijdig worden ingediend kan de stad de betaalde subsidie terugvorderen;
3. Als de begunstigde zich verzet tegen een controle ter plaatse of deze bemoeilijkt kan de stad de betaalde subsidie terugvorderen of beslissen;
4. In geval van fraude of valse verklaringen en dan kan het college bijkomend beslissen om in de toekomst geen subsidies meer toe te staan;
5. Als de begunstigde de bepalingen van dit reglement niet naleeft.

Artikel 13: Communicatie en promotie

De geselecteerde kandidaat vermeldt de stad Antwerpen als partner in haar communicatie. Bij drukwerk gebruikt ze het sponsorlogo van de stad Antwerpen, dat door de stad ter beschikking gesteld zal worden.

De geselecteerde kandidaten en hun ontwerpers werken mee aan de verspreiding van de resultaten door de plannen ter beschikking te stellen voor verspreiding, en het dak minstens drie keer per jaar, maximum zes keer per jaar, open te stellen als demonstratiedak gedurende 5 jaren, volgend op de oplevering van de investering.

Artikel 14: Digitale kennisgeving

De kandidaat aanvaardt dat de volledige formele communicatie, ook het betekenen van de beslissingen van de stad, digitaal verloopt. De kandidaat deelt in haar aanvraagformulier een emailadres mee dat als officieel adres geldt.

Artikel 15: Vrijwaren van fundamentele vrijheden

Eenieder die een subsidie van de stad ontvangt of rechtstreeks of onrechtstreeks gebruik maakt van stedelijke infrastructuur, neemt het engagement op zich om op een constructieve manier mee te werken aan de opbouw van een stad waarin burgers zonder onderscheid, met respect voor elkaar, harmonieus samen leven. Uiteraard betekent dit de volstrekte naleving van de wetten van het Belgische volk en het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

De subsidie of infrastructuur aanwenden op een wijze die in strijd is met het engagement leidt steeds tot sancties zoals:

- weigeren of terugvorderen van de subsidie;
- ééenzijdig beëindigen van de samenwerking;
- verhuurverbod in alle stedelijke centra;
- weigering logistieke ondersteuning.

De stad kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade die geleden wordt naar aanleiding van de opgelegde sancties.

Artikel 16: Start en einde reglement

Het onderhavige reglement, dat “toelage proefproject klimaatrobuuste daken” wordt genoemd, treedt in werking op 30 juni 2018. Het eindigt op 31 december 2020.

Artikel 17: Van toepassing zijnde wetgeving

Deze overeenkomst is onderworpen aan de Belgische wetgeving, in het bijzonder aan de wet van 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen en het stedelijk algemeen reglement op de toelagen van 18 december 2006 (jaarnummer 2730).